

VENDIM
Nr. 3, datë 20.1.2017

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Bashkim Dedja	kryetar i Gjykatës Kushtetuese		
Vladimir Kristo	anëtar i	“	“
Altina Xhoxhaj	anëtare e	“	“
Fatmir Hoxha	anëtar i	“	“
Gani Dizdari	anëtar i	“	“
Besnik Imeraj	anëtar i	“	“
Fatos Lulo	anëtar i	“	“
Vitore Tusha	anëtare e	“	“

me sekretare Belma Lleshi, në datën 1.12.2016 mori në shqyrtim, mbi bazë dokumentesh, çështjen nr. 74/13, Akti që i përket:

KËRKUESE: Shoqëria “Jon” sh.p.k.

SUBJEKTE TË INTERESUARA: Raif Halidini, Bashkia Tiranë, Njësia Administrative Kashar

OBJEKTI: Shfuqizimi si të papajtueshme me Kushtetutën i vendimeve nr. 6173, datë 3.6.2013 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë; nr. 71, datë 27.1.2014 të Gjykatës Administrative të Apelit Tiranë; nr. 324, datë 28.1.2016 të Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë.

BAZA LIGJORE: Nenet 41/1, 42, 43, 131/f dhe 134/1/h të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë; nenet 6/1 dhe 13 të Konventës Europiane për të Drejtat e Njeriut; nenet 28, 29 dhe 30 të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatoren e çështjes Vitore Tusha, mori në shqyrtim pretendimet me shkrim të kërkuases, që kërkoj pranimin e kërkesës, dhe pretendimet me shkrim të subjekteve të interesuara, Raif Halidini dhe Bashkia Tiranë, që kërkuar rrëzimin e kërkesës, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

1. Kërkuësja, shoqëria “Jon” sh.p.k., në vitin 2010 ka lidhur një kontratë sipërmarrjeje për ndërtimin e një godine banimi me shtetasin B.D., pronar i një sipërfaqe toke prej 4028 m², e ndodhur në Yzberisht, Tiranë, e regjistruar në ZRPP. Leja e sheshit dhe e ndërtimit të objektit është miratuar me vendimin nr. 21, datë 3.2.2011 të Këshillit të Rregullimit të Territorit të Komunës Kashar.

2. Subjekti i interesuar Raif Halidini ka legalizuar një objekt banimi njëkatësh me sipërfaqe ndërtimi 106.6 m² dhe sipërfaqe ndërtimore 311.2 m², kjo e fundit e blerë nga ALUIZNI me kontratën e shitblerjes nr. 4797 rep., nr. 2509 kol., datë 8.8.2012. Me pretendimin se leja e ndërtimit është e pavlefshme, subjekti i interesuar Raif Halidini i është drejtuar Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë me kërkesëpadi me objekt: “*Anulimin e lejes së ndërtimit dhe detyrimin e të paditurve shoqëria “Jon” dhe Komuna Kashar ta njohin paditësin si pronar mbi truallin dhe ndërtesën.*”. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë, me vendimin nr. 6173, datë 3.6.2013, ka vendosur pranimin pjesërisht të kërkesëpadisë, anulimin e lejes së ndërtimit, si dhe detyrimin e të paditurve ta njohin paditësin pronar në ndërtesën e legalizuar nga ALUIZNI.

3. Gjykata e Apelit Tiranë, me vendimin nr. 2640, datë 13.12.2013, ka vendosur moskompetencën për gjykimin e çështjes dhe dërgimin e saj Gjykatës Administrative të Apelit Tiranë.

4. Gjykata Administrative e Apelit Tiranë, pasi ka shqyrtuar në dhomën e këshillimit ankimin e

paraqitur nga Komuna Kashar, me vendimin nr. 71, datë 27.1.2014, ka vendosur lënien në fuqi të vendimit të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë.

5. Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, pasi ka marrë në shqyrtim kërkesën e kërkuësës për pezullimin e zbatimit të vendimeve të mësipërme, me vendimin nr. 107, datë 15.4.2014, ka vendosur pranimin e kërkesës. Në lidhje me rekursin e paraqitura nga kërkuësja dhe komuna Kashar, Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2016-324, datë 28.1.2016, ka vendosur mospranimin e tyre, në dhomën e këshillimit.

II

6. **Kërkuësja** i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese në datën 6.7.2016, duke pretenduar se vendimet e gjykatave të zakonshme nuk kanë respektuar standardet e procesit të rregullt ligjor. Në mënyrë të përmbledhur, kërkuësja parashtron se është cenuar:

6.1 *E drejta e aksesit në gjykatë dhe e kontradiktoritetit në gjykim*, pasi Gjykata Administrative e Apelit Tiranë, në mënyrë të gabuar, ka vendosur mosshqyrtimin e themelit të çështjes me arsyetimin se ankimi ishte paraqitur nga një përfaqësues pa tagra. Ky qëndrim i gjykatës ka cenuar edhe parimin e barazisë së armëve. Ndonëse pretendimi në lidhje me cenimin e këtyre standardeve kushtetuese është parashtruar në rekursin e paraqitur në Gjykatën e Lartë, Kolegji Administrativ nuk e ka marrë parasysh, duke vendosur mospranimin e rekursit.

6.2 *E drejta e ankimit*, pasi Gjykata Administrative e Apelit arsyeton se “*ankimi për zënie afati është paraqitur dhe nënshkruar nga përfaqësuesja me autorizim që nuk përmban në mënyrë të shprehur të drejtën për të bërë ankim*” pa marrë parasysh detyrimin e sekretarisë gjyqësore për plotësimin paraprakisht të kërkesave formale të ankimit. Këtë detyrim nuk e ka respektuar as Gjykata e Lartë, duke cenuar të drejtën për ankim efektiv.

6.3 *Standardi i arsyetimit të vendimit gjyqësor*, pasi vendimet e gjykatave të zakonshme jo vetëm nuk përmbajnë një vijë logjike dhe ligjore për sa u takon fakteve, por ato nuk kanë marrë në analizë asnjë nga pretendimet që lidhen me zbatimin e gabuar të ligjit procedural e material, si formimi i gabuar i ndërgjyqësisë, dispozitat ligjore që ka cenuar organi administrativ për nxjerrjen e lejes, parashkrimi i padisë, veprimi në kohë i fuqisë së aktit administrativ, etj. Këto pretendime janë paraqitur edhe në rekursin e depozituar në Gjykatën e Lartë, e cila nuk i ka konsideruar si shkak për pranimin e rekursit.

6.4 *Parimi i gjykatës së caktuar me ligj*, pasi vendimi për pranimin e kërkesës për pezullimin e zbatimit të vendimeve gjyqësore është marrë nga pesë gjyqtarë, kurse vendimi për mospranimin e rekursit nga tre gjyqtarë.

6.5 *E drejta e pronës*, pasi leja e ndërtimit përbën “zotërim” si për shoqërinë dhe për pronarin e parcelës ndërtimore. Në këtë kuptim, leja e ndërtimit, duke krijuar aset kapital dhe vlera ekonomike, është pronë ekzistuese, referuar nenit 1 të protokollit nr. 1 të KEDNJ-së.

7. **Subjekti i interesuar, Bashkia Tiranë**, ka prapësuar me shkrim se:

7.1 Kërkuësja edhe pse ka paguar taksën e infrastrukturës nuk është pajisur me formularin e lejes së ndërtimit për objektin kompleks banimi dhe shërbimi, por me formularin nr. 2 të lejes së sheshit dhe vendimin e lejes së sheshit dhe ndërtimit nr. 21, datë 3.2.2011 miratuar nga KRRT-ja e Komunës Kashar në pronën e shtetasit B.D.

7.2 Zona ku përfshihet leja e mësipërme është zonë me studim urbanistik, e miratuar me vendimet nr. 1, datë 1.6.2006 dhe nr. 5, datë 3.9.2010 të Këshillit të Rregullimit të Territorit të Republikës së Shqipërisë.

8. **Subjekti i interesuar, Raif Halidini**, ka prapësuar me shkrim si vijon:

8.1 Kërkuësja nuk legjitimohet lidhur me pretendimet për cenimin e së drejtës për akses, të së drejtës së mbrojtjes dhe të së drejtës së ankimit, pasi nuk i ka ngritur ato në rekursin drejtuar

Gjykatës së Lartë, duke mos përmbushur kërkesën kushtetuese për shterimin e mjeteve juridike në dispozicion përpara vënies në lëvizje të gjyimit kushtetues.

8.2 Pretendimi për mosrespektimin e standardit kushtetues të arsytimit të vendimit është i pabazuar, pasi nisur edhe nga fakti se kërkesja nuk ka përmbushur të metat e ankimit brenda afatit procedural të vendosur nga Gjykata Administrative e Apelit, pretendimet konsiderohen të rëna në dekadencë, referuar nenit 459 të KPC-së. Në këto kushte, Gjykata e Lartë nuk mund të merrte në shqyrtim pretendimet për zbatimin e gabuar të ligjit procedural apo material, me pasojë cenimin e procesit të rregullt ligjor.

8.3 Po ashtu, i pabazuar është edhe pretendimi në lidhje me formimin e gabuar të ndërgjyqësisë, për shkak se nuk është thirrur në gjykim edhe ish-pronari i truallit me të cilin kërkesja kishte marrëveshjen për ndërtim. VKM-ja nr. 247, datë 13.4.2006 miratoi kalimin në pronësi të parcelave ndërtimore në favor të poseduesve të objekteve informale, ku me numër rendor 451 renditej edhe pasuria objekt gjykimi. Për më tepër, jo vetëm që në kohën e ngritjes së padisë disponohej leja e legalizimit nr. 26338, datë 20.8.2012, por edhe VKM-ja nr. 869, datë 10.12.2014 “Për shpërblimin e pronarëve për sipërfaqet takuese të pasurive të paluajtshme, pronë private, që preken nga ndërtimet informale”, e shpronësonte shprehimisht shtetasin B.D. për pjesën që kishte mbivendosje me subjektin e interesuar në pasurinë 215/186, zona kadastrale 3866, Yzberisht Tiranë. Sa më sipër ka sjellë edhe rënien nga fuqia të marrëveshjes me pronarin e truallit, çka do të thotë se kërkesi nuk mund të pretendojë në këtë proces një të drejtë që nuk e gëzon më. Për më tepër, ZRRPP-ja, me urdhrin nr. 485, datë 13.10.2016, ka urdhëruar lirimin e pasurive në pronësi të shtetasit B.D.

8.4 Sipas vendimit nr. 37, datë 10.10.2007 të Gjykatës Kushtetuese për pajtueshmërinë me Kushtetutën të ligjit nr. 9482, datë 3.4.2006 “Për legalizimin, urbanizimin dhe integrimin e ndërtimeve pa leje” njihet interesi publik, që mund të justifikojë shpronësimin e pronarëve të ligjshëm dhe kalimin e pronave të tyre në pronësi të ndërtuesve të ndërtimeve pa leje.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Për zhvendësimin procedural të subjektit të interesuar Komuna Kashar

9. Gjykata konstaton paraprakisht se bazuar në ligjin nr. 115/2014 “Për ndarjen administrativo-territoriale në Republikën e Shqipërisë”, ndarja administrativo-territoriale e vendit bazohet në 12 qarqe dhe 61 bashki. Niveli i parë i qeverisjes vendore është riorganizuar me 61 njësi të qeverisjes vendore, nga 373 bashki dhe komuna që kishte para miratimit të ligjit, duke suprimuar komunën si njësi të qeverisjes vendore. Po ashtu, Gjykata vëren se sipas përcaktimeve të ligjit nr. 139/2015 “Për vetëqeverisjen vendore”, bashkia përbëhet nga disa njësi administrative sipas lidhjeve tradicionale, historike, ekonomike dhe sociale.

10. Bazuar në sa më sipër Gjykata çmon se për sa kohë subjekti i interesuar Komuna Kashar është suprimuar si e tillë dhe sipas legjislacionit në fuqi gëzon statusin juridik të njësisë administrative të Bashkisë Tiranë, referuar nenit 1/2, të ligjit nr. 8755, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, si dhe nenit 199/2 të Kodit të Procedurës Civile, me qëllim zhvillimin e një procesi të rregullt me ndërgjyqësi të përcaktuara qartë vlerësoi të nevojshëm kalimin procedural dhe marrjen pjesë të Bashkisë Tiranë në cilësinë e subjektit të interesuar.

B. Për legjitimitetin e kërkuar

11. Kërkesja është person juridik dhe si i tillë, bazuar në jurisprudencën kushtetuese, mund të jetë subjekt i të drejtave dhe lirive kushtetuese në nivel të kufizuar “për aq sa përputhen me qëllimet e përgjithshme të këtyre personave dhe me thelbin e këtyre të drejtave, lirive dhe detyrimeve”, në kuptim të nenit 16/2 të Kushtetutës. Disa nga këto liri dhe të drejta nuk është e mundur t'i atribuohen një personi

juridik, për shkak të thelbit të tyre ose qëllimit për të cilin ligji i ka dhënë jetë personit juridik. Për sa u përket të drejtave të tjera, personi juridik mund të jetë subjekt i tyre në atë masë dhe në atë kuptim që ato lehtësojnë gëzimin e plotë të këtyre të drejtave dhe lirive për individët (*shih vendimin nr. 19, datë 9.7.2009 të Gjykatës Kushtetuese*).

12. Për të vlerësuar legjitimitimin e personave juridikë, Gjykata bazohet në të njëjtat elemente që merren në konsideratë për legjitimitimin e individëve, në referim të neneve 131/f dhe 134 të Kushtetutës. Në këtë kuptim, kërkuesja, shoqëria “Jon” sh.p.k., mund të vërë në lëvizje juridiksionin kushtetues për çështje që lidhen me interesat e saj, kur pretendon se i janë cenuar të drejtat kushtetuese për një proces të rregullt ligjor, pasi të ketë shteruar të gjitha mjetet juridike. Kërkesat për shkeljen e të drejtave kushtetuese paraqiten jo më vonë se 2 vjet nga konstatimi i shkeljes, rregull ky i parashikuar nga ligji nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”.

13. Në vështrim të standardeve të mësipërme dhe bazuar në rrethanat e çështjes, Gjykata vlerëson se kërkuesja i përmbush kriteret për legjitimitimin *ratione personae*, pasi pretendimet e saj përfshihen në rregullimin kushtetues të neneve 131/f dhe 134 të Kushtetutës dhe *ratione temporis*, pasi kërkesa është paraqitur brenda afatit ligjor.

14. Në lidhje me legjitimitimin *ratione materiae* të kërkueses, kontrolli kushtetues ndaj vendimeve gjyqësore është i kufizuar vetëm në funksion të mbrojtjes së të drejtave kushtetuese të individit për një proces të rregullt ligjor. Problemet e interpretimit dhe të zbatimit të ligjit për zgjidhjen e çështjeve konkrete nuk përbëjnë juridiksion kushtetues, nëse ato nuk shoqërohen me cenimin e këtyre të drejtave (*shih vendimet nr. 22, datë 22.7.2009; nr. 31, datë 5.7.2011 të Gjykatës Kushtetuese*). Bazuar në jurisprudencën kushtetuese, Gjykata ndërhyr në ato raste kur, përmes veprimeve të tyre, gjykatat e zakonshme cenojnë të drejtën për një proces të rregullt ligjor. Në këto raste, Gjykata nuk bën rivlerësimin e fakteve dhe të rrethanave, por një vlerësim të natyrës kushtetuese, të dallueshëm nga ai i gjykatave të juridiksionit të zakonshëm. Gjykata e analizon ligjin, faktin dhe rrethanën përkatëse në atë dimension që ka ndikim mbi të drejtat dhe liritë e parashikuara nga nenet 42 dhe 131/f të Kushtetutës, gjë e cila përbën juridiksionin e saj kushtetues. Detyra e Gjykatës nuk është zgjidhja e një mosmarrëveshjeje juridike për çështje fakti, por identifikimi i fakteve të natyrës kushtetuese, të cilat shërbejnë për realizimin e kompetencave të saj dhe përbëjnë elementin thelbësor në përcaktimin e autoritetit të një gjykimi kushtetues (*shih vendimet nr. 14, datë 3.6.2009; nr. 16, datë 19.4.2013 të Gjykatës Kushtetuese*).

15. Në rastin në shqyrtim, Gjykata çmon se kërkuesja, shoqëria “Jon” sh.p.k., nuk ka në dispozicion mjet tjetër për të kundërshtuar vendimet gjyqësore. Për këtë arsye ajo legjitimohet t’i drejtohet me kërkesë kësaj Gjykate. Gjithashtu, pretendimet e kërkueses në lidhje me cenimin e së drejtës së aksesit, të drejtës së ankimit, të barazisë së armëve dhe kontradiktoritetit, të standardit të arsyetimit dhe të parimit të gjykatës së caktuar me ligj, *prima facie* bien në fushën e veprimit të nenit 42 të Kushtetutës dhe nenit 6 të KEDNJ-së, prandaj ato do të shqyrtohen në vijim në këndvështrim të standardeve që imponon procesi i rregullt ligjor në kuptimin kushtetues.

C. Për pretendimin e cenimit të së drejtës së aksesit, të barazisë së armëve dhe kontradiktoritetit, si dhe të ankimit

16. Kërkuesja ka pretenduar se arsyetimi i Gjykatës Administrative të Apelit se ankimi ishte paraqitur nga përfaqësuesja ligjore pa e pasur këtë tagër, i ka mohuar të drejtën për akses në gjykim, si dhe parimin e barazisë së armëve dhe kontradiktoritetin. Sipas kërkueses, edhe pse pretendimi për cenimin e këtyre standardeve të së drejtës për një proces të rregullt ligjor ishte parashtruar në rekurs, Kolegji Administrativ nuk e mori në analizë duke vendosur mospranimin e rekursit.

17. Gjykata në jurisprudencën e saj ka përcaktuar disa standarde kushtetuese, të cilat janë të lidhura nga pikëpamja organike dhe funksionale me njëra-tjetrën në mënyrë të tillë që cenimi i njërit standard ndikon në mënyrë të pashmangshme në cenimin e të tjerave (*shih vendimin nr. 31, datë*

26.5.2014 të Gjykatës Kushtetuese). Administrimi i mirë i drejtësisë fillon me garancinë që një individ të ketë akses në gjykatë për t'i siguruar atij të gjitha aspektet e një forme gjyqësore të shqyrtimit të çështjes. Mohimi i së drejtës për t'iu drejtuar gjykatës dhe për të marrë një përgjigje përfundimtare prej saj për pretendimet e ngritura përbën cenim të së drejtës themelore për një proces të rregullt ligjor. E drejta për t'iu drejtuar gjykatës, si një nga elementet më të rëndësishme të procesit të rregullt ligjor, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës dhe nenit 6 të Konventës Europiane të të Drejtave të Njeriut (KEDNJ), nuk përfshin vetëm të drejtën për të filluar një proces, por edhe të drejtën për të pasur, nga ana e gjykatës, një zgjidhje përfundimtare për mosmarrëveshjen objekt gjykimi, pasi aksesit në gjykatë duhet të jetë substantiv dhe jo thjesht formal (*shih vendimin nr. 25, datë 10.5.2016 të Gjykatës Kushtetuese*).

18. Nga ana tjetër, parimi i barazisë së armëve nënkupton se çdokush që është palë në proces duhet të ketë mundësi të barabarta që të paraqesë çështjen e tij dhe se asnjë palë nuk duhet të gëzojë avantazh të konsiderueshëm ndaj palës tjetër, por duhet të përcaktohet një ekuilibër i drejtë mes palëve. E drejta për të marrë pjesë në gjykim nuk duhet konsideruar si një e drejtë formale, ku palëve t'u garantohet thjesht prania fizike gjatë procesit civil, por duhet që legjislacioni procedural, në radhë të parë, dhe më pas gjyqtari gjatë gjykimit t'u japin mundësi të barabarta palëve për të paraqitur argumente dhe prova në mbrojtje të interesave të tyre. Nëse nuk do të ekzistonte barazia e armëve në gjykimin civil, atëherë argumentet e njëres palë do të prevalonin mbi argumentet e palës së cenuar dhe, për rrjedhojë, e drejta për të marrë pjesë në gjykim do të zhvishej nga funksioni i saj kushtetues për të garantuar një proces të rregullt ligjor (*shih vendimin nr. 34, datë 29.5.2015 të Gjykatës Kushtetuese*). Bazuar në këto parime, Gjykatës i dalin një sërë detyrash, mes të cilave rëndësi të veçantë merr krijimi i mundësive të barabarta për pjesëmarrjen e palëve apo përfaqësuesve të tyre në proces, si dhe mundësia e deklarimit të tyre për faktet, provat dhe vlerësimet ligjore që janë të lidhura ngushtë me çështjen që shqyrtohet në gjykatë (*shih vendimin nr. 34, datë 29.5.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

19. Duke iu rikthyer çështjes konkrete Gjykata vëren se nga aktet e administruara në dosjen gjyqësore, kërkuesja, shoqëria “Jon” sh.p.k., ka paraqitur fillimisht ankim (për zënie afati) kundër vendimit nr. 6173, datë 3.6.2013 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë, duke argumentuar se “...*këtë vendim e kundërshtojmë brenda afatit ligjor si një vendim të padrejtë, të pambështetur në prova dhe në ligj, shkaqet të cilit do t'i parashtrojmë në ankimin e plotë që do të dorëzohet në momentin e zbardhjes së vendimit*”. Ankimi, i cili është paraqitur në datën 11.6.2013, është nënshkruar nga M.K., e cila me autorizimin e datës 30.4.2013 të administratores së shoqërisë “Jon” autorizohet për të bërë përfaqësimin pranë Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë në çështjen civile konkrete.

20. Po ashtu, Gjykata konstaton se Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë, me vendimin nr. 6173, datë 8.7.2013, me objekt “Plotësim ankimi”, ka njoftuar kërkuesen se “*ankimi i paraqitur nga ana juaj nuk i plotëson kriteret e nenit 454/c të KPC-së. Në këto kushte, në bazë të nenit 455, paragrafi i fundit, ju njoftojmë se brenda 5 ditëve duhet t'i plotësoni këto të meta*”.

21. Sipas aktit nr. 164 prot., datë 13.12.2013 “Autorizim”, i cili gjendet i administruar në dosje, rezulton se administratorja e shoqërisë “Jon” sh.p.k. ka autorizuar një tjetër përfaqësuese ligjore për mbrojtjen e interesave ligjorë në çështjen civile që do të gjykohej në Gjykatën e Apelit Tiranë. Sipas procesverbalit të seancës gjyqësore të datës 13.12.2013, Gjykata vëren se përfaqësuesja e kërkueses ka qenë e pranishme, por në këtë seancë nuk janë kryer veprime procedurale, pasi Gjykata e Apelit Tiranë ka deklaruar moskompetencën si rezultat i efekteve të vendimit unifikues nr. 3, datë 6.12.2013 të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë, duke konkluduar se mosmarrëveshja civile do t'i dërgohet për shqyrtim Gjykatës Administrative.

22. Gjykata Administrative e Apelit në datën 8.1.2014 ka vendosur shqyrtimin e çështjes në dhomë këshillimi dhe njoftimin e palëve për zhvillimin e seancës në datën 27.1.2014, ku ka vendosur lënien në fuqi të vendimit nr. 6173, datë 8.7.2013 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë. Midis të tjerash, Gjykata Administrative e Apelit në vendim arsyeton: “*Lidhur me kërkesën për zënie afati ankimi*

të paraqitur nga pala e paditur Jon sh.p.k., gjykata konstaton se edhe pas dhënies së afatit për plotësimin e të metave të ankimit nga gjykata e shkallës së parë, ankimi nga kjo palë nuk është paraqitur në formën e kërkuar procedurale sipas nenit 454 të KPC-së (mungojnë shkaqet për të cilat është bërë ankimi, palët ndërgjyqëse). Përpos këtij fakti rezulton se ankimi për zënie afati është paraqitur dhe nënshkruar nga përfaqësuesja me autorizim e shoqërisë, ndërkohë që autorizimi nr. 95, datë 30.4.2013 nuk përmban në mënyrë të shprehur të drejtën e përfaqësueses për të bërë ankim, në kundërshtim me nenin 97 të KPC-së. Për këto arsye, Gjykata konkludoi se ky ankim nuk duhet marrë në shqyrtim, pasi nuk plotëson kërkesat ligjore”.

23. Në vështirim të sa më sipër, Gjykata vlerëson se pretendimi i kërkuar për cenimin e së drejtës për akses dhe të parimit të barazisë së armëve dhe kontradiktoritetit është i pabazuar. Kërkuarja ka marrë njoftim për procesin gjyqësor që do të zhvillohej në Gjykatën Administrative të Apelit me fletëthirrjen e datës 8.1.2014, e cila është nënshkruar nga administratorja e shoqërisë pa rezerva. Për më tepër, në përmbajtjen e njoftimit kërkuarja vihet në dijeni për të drejtën e paraqitjes së parashtrimeve me shkrim lidhur me shkaqet e ankimit dhe kundër ankim deri në 5 ditë përpara datës së seancës. Nga aktet e dosjes gjyqësore nuk rezulton të jetë paraqitur ankim apo parashtrime shtesë nga kërkuarja, e drejtë e cila është ushtruar nga Komuna Kashar, pala tjetër e paditur në proces.

24. Në këtë kuptim, Gjykata vlerëson se procesi i zhvilluar nuk ngre dyshime për cenimin e së drejtës për ankim, që sipas kërkuarjes rezulton të jetë cenuar. Për sa kohë kërkuarja nuk ka shfrytëzuar mundësitë që ofron legjislacioni procedural administrativ, për të cilat ajo ka marrë dijeni efektivisht përmes fletëthirrjes dhe nuk ka paraqitur parashtrime apo ankim të plotë brenda afateve ligjore, pretendimet e saj për cenimin e së drejtës për akses dhe ankim efektiv, si dhe të parimit të barazisë së armëve dhe kontradiktoritetit janë të pabazuara.

D. Për pretendimin e cenimit të standardit kushtetues të arsyetimit të vendimit

25. Kërkuarja ka pretenduar gjithashtu se vendimet e gjykatave të zakonshme nuk përmbajnë një vijë logjike dhe ligjore për sa u takon fakteve. Sipas kërkuarjes, pretendimet që lidhen me zbatimin e gabuar të ligjit procedural dhe material si formimi i gabuar i ndërgjyqësisë, dispozitat ligjore që ka cenuar organi administrativ për nxjerrjen e lejes, parashkrimi i padisë, veprimi në kohë i fuqisë së aktit administrativ, nuk janë marrë në analizë nga asnjëra gjykatë, përfshi edhe Gjykatën e Lartë, edhe pse ishin parashtruar në rekurs.

26. Gjykata, në analizë të dispozitave kushtetuese dhe atyre procedurale, ka theksuar se vendimet gjyqësore duhet jenë të arsyetuara dhe të përmbajnë: një parashtrim të përmbledhur të rrethanave të faktit, provat mbi të cilat bazohen, arsyet për të cilat gjykata i quan të papranueshme provat e kundërta, si dhe dispozitivin, duke treguar dispozitat ligjore të zbatuara. Vendimi gjyqësor, në çdo rast, duhet të jetë logjik, i rregullt në formë dhe i qartë në përmbajtje. Në tërësinë e tij ai duhet konsideruar si një unitet, në të cilin pjesët përbërëse janë të lidhura ngushtësisht mes tyre. Ato duhet të jenë në shërbim dhe funksion të njëra-tjetrës. Argumentet e pjesës arsyetuese duhet të jenë të bazuara dhe të lidhura logjikisht, duke respektuar rregullat e mendimit të drejtë (*shih vendimin nr. 55, datë 18.12.2012 të Gjykatës Kushtetuese*). Vendimi mund të kontrollohet nga një gjykatë më e lartë sipas procedurave përkatëse dhe që kjo të jetë e mundur, duhet bërë arsyetimi i vendimit, në të cilin gjyqtari tregon me qartësi faktet dhe ligjin e zbatueshëm, të cilat e kanë çuar në bërjen e një zgjedhjeje ndërmjet disa mundësive. Pra, gjyqtari duhet të shpjegojë arsyet e vendimeve të tij, duke iu referuar fakteve për të cilat është zhvilluar procesi, ligjeve të zbatueshme dhe kërkesave të ndryshme të palëve (*shih vendimin nr. 11, datë 2.4.2008; nr. 21, datë 4.4.2016 të Gjykatës Kushtetuese*).

27. Zbatimin e këtij parimi Gjykata e ka vlerësuar rast pas rasti, në varësi të rrethanave konkrete të çështjes, duke analizuar nëse vendimet gjyqësore të kundërshtuara e kanë përmbushur në mënyrë të mjaftueshme detyrimin për arsyetimin e vendimeve të tyre. Ajo ka verifikuar nëse vendimi i kundërshtuar është logjik, ka kundërthënë, përmban referenca në ligjin e zbatueshëm dhe nëse respekton të gjitha elementet e sipërpërmendura. Detyrimi i gjykatave për të respektuar këtë standard

ndryshon në varësi të rrethanave të çështjes konkrete dhe natyrës së vendimit, si dhe masa e arsyetimit varet nga natyra e vendimit në fjalë (*shih vendimin nr. 39, datë 25.6.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

28. Gjykata ka theksuar se në funksion të realizimit të vëzhgimit publik të administrimit të drejtësisë, si dhe të koherencës së vendimit gjyqësor, në mënyrë që përfundimi i procesit të vlerësimit të gjykatës të jetë i mbështetur, përmbajtja e vendimit përbën premisën për përmbushjen e standardit të arsyetimit të vendimit, i cili në këtë drejtim duhet të plotësojë dhe të përmbajë kriteret e përcaktuara nga dispozitat ligjore përkatëse dhe ato të zhvilluara nga jurisprudenca kushtetuese e konsoliduar (*shih vendimin nr. 39, datë 25.6.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

29. Edhe Gjykata Europiane e të Drejtave të Njeriut (GJEDNJ) ka theksuar: “detyrimi që ka gjykata vendase për të arsyetuar vendimet e saj, nuk mund të interpretohet sikur kërkohet arsyetim i detajuar për çdo pretendim të palës ndërgjyqëse. Masa e arsyetimit të vendimit varet nga natyra e vendimit në fjalë. Arsyetimi i kufizuar i dhënë nga Gjykata e Lartë në formulimin e vendimit në dhomë këshillimi, në mënyrë të nënkuptuar evidenton se aplikanti nuk ka ngritur një nga argumentet ligjore të përcaktuara në dispozitën përkatëse të legjislacionit të brendshëm, që është kusht për pranimin e kërkesës. Gjykata vëren se kur një gjykatë e lartë refuzon të pranojë një çështje, për arsye se mungojnë shkaqet ligjore për ngritjen e çështjes, një arsyetim shumë i kufizuar mund të përmbushë kriterin e nenit 6 të Konventës” (*Marini kundër Shqipërisë, datë 18.12.2007, §105-106; Mishqjoni kundër Shqipërisë, datë 7.12.2010, § 51*).

30. Në rastin konkret, Gjykata vlerëson se pretendimet e kërkuases kanë të bëjnë me çështje të natyrës ligjore dhe si të tilla i takojnë për zgjidhje gjykatave të zakonshme. Veçanërisht vendimi i Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë, ku ngrihen pretendimet për procesin e zhvilluar nga Gjykata Administrative e Apelit, në pjesën e tij hyrëse përmban palët ndërgjyqëse, objektin e padisë, disponimet e gjykatave më të ulëta dhe shkaqet e rekursit të paraqitur nga pala e paditur në proces. Vendimi përmban edhe vlerësimin e Gjykatës së Lartë në lidhje me shkaqet e rekursit, si dhe argumentet që e kanë çuar atë në qëndrimin e shprehur në dispozitiv. Në këtë kuptim, Gjykata çmon se vendimi i kundërshtuar nuk rezulton të jetë jologjik, të ketë kundërthënie, të mos ketë referencë në ligjin e zbatueshëm dhe të mos respektojë elementet e përmendura më sipër, duke përmbushur në mënyrë të mjaftueshme detyrimin për arsyetimin e vendimit objekt shqyrtimi. Gjykata e Lartë, për shkak të pozicionit dhe rolit të saj si gjykatë ligji, shqyrton rekursin për pretendime të shkeljes së ligjit material ose procedural, gjë që përbën funksionin kryesor të saj. Ajo analizon çështjen në drejtim të kontrollit të ligjshmërisë dhe bazueshmërisë së vendimeve të ankimuara. Në zbatim të parimit të subsidiaritetit, kontrolli i respektimit të standardeve kushtetuese për një proces të rregullt ligjor është funksion edhe i gjykatave të zakonshme, për më tepër i Gjykatës së Lartë. Raporti ndërmjet juridiksionit kushtetues dhe juridiksionit të gjykatave të zakonshme, kur është rasti i shqyrtimit nga ana e kësaj Gjykate i kërkesave individuale, në bazë të nenit 131/f të Kushtetutës, udhëhiqet nga parimi i subsidiaritetit (komplementaritetit). Një qëndrim i ndryshëm do ta kthente Gjykatën Kushtetuese në një instancë të zakonshme, gjë që nuk është funksioni i saj (*shih vendimet nr. 4, datë 28.2.2006; nr. 32, datë 28.12.2009; nr. 58, datë 24.12.2012; nr. 36, datë 25.7.2013; nr. 52, datë 2.12.2013; nr. 42 datë 7.7.2014; nr. 62, datë 23.9.2015; nr. 37, datë 30.6.2016 të Gjykatës Kushtetuese*).

31. Bazuar në sa më sipër, Gjykata arrin në përfundimin se pretendimi i kërkuases për cenimin e standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor është i pabazuar.

E. Për pretendimin e cenimit të parimit të gjykatës së caktuar me ligj

32. Kërkuësja ka pretenduar cenimin e parimit të gjykatës së caktuar me ligj, duke argumentuar se vendimi për pranimin e kërkesës për pezullimin e zbatimit të vendimeve gjyqësore është marrë nga pesë gjyqtarë, kurse vendimi për mospranimin e rekursit nga tre gjyqtarë.

33. Gjykata ka vlerësuar se një nga elementet e procesit të rregullt ligjor, sipas nenit 42 të

Kushtetutës dhe nenit 6 të KEDNJ-së, është edhe shqyrtimi i çështjes nga një “*gjykatë e caktuar me ligj*”. Ky element karakterizohet nga funksioni i saj gjyqësor, që ka të bëjë me zgjidhjen e çështjeve nga organe të ngarkuara me ligj për të dhënë drejtësi. Përveç këtij kushti, këto organe duhet të shqyrtojnë dhe të vendosin për çështje që janë në kompetencë të tyre gjatë një procesi të zhvilluar mbi një procedurë ligjrisht të përcaktuar dhe në pajtim me rendin juridik. E drejta e çdo pale për t’u dëgjuar në seancë përpara një gjykate kompetente dhe të caktuar me ligj nënkupton që gjykata të ketë juridiksion për të gjykuar çështjen dhe që kompetenca për të vendosur për të t’i jetë njohur nëpërmjet ligjit (*shih vendimin nr. 2, datë 22.1.2014 të Gjykatës Kushtetuese*).

34. Në vështrim të sa më sipër, Gjykata vlerëson se kërkesja nuk ka arritur ta ngrejë pretendimin në nivel kushtetues. Rregullimet e ndryshme procedurale, si dhe dallimet që ekzistojnë midis dy proceseve gjyqësore me objekt shqyrtimin e kërkesës për pezullim dhe shqyrtim rekursi, të pranuar këto edhe nga jurisprudenca kushtetuese, bëjnë që edhe ky pretendim të jetë i pabazuar.

35. Për arsyet e mësipërme, Gjykata arrin në përfundimin se pretendimet e kërkuases për cenimin e së drejtës për një proces të rregullt ligjor, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës dhe nenit 6 të KEDNJ-së, janë të pabazuara.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të neneve 131/f dhe 134/1/h të Kushtetutës, si dhe të neneve 72 e vijues të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, njëzëri,

VENDOSI:

- Rrëzimin e kërkesës.

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë: Bashkim Dedja (kryetar), Altina Xhoxhaj, Vladimir Kristo, Besnik Imeraj, Gani Dizdari, Fatmir Hoxha, Vitore Tusha, Fatos Lulo